

SATURNO

Daniel Tornero, 2024

1417

ESTREA EN NUMAX: 02.12.2024 | V.O. | +12 | 96 min

“No 2018 o meu avó foi detido por abuso de menores e intento de secuestro. Agora volvo a atoparme con el e enfróntome ás súas miradas, ás súas respostas e aos meus propios sentimentos. Mentres tanto, a miña familia reúnese na nosa casa de campo e lida coas consecuencias emocionais de ter medrado baixo a figura paterna.” (Daniel Tornero)

«Un documental catártico, onde boa parte da familia logra imporse ao silencio»

Salvador Llopart, LA VANGUARDIA

A película tras o morbo do avó pederasta

Por Luis Martínez

Platón, sempre el, distinguía entre os praceres certos, os que provocan unha goce ou deleite por si mesmos, e os falsos, os que simplemente enchen unha carencia. A estes últimos adscribía o filósofo os praceres morbosos. O morbo é por definición unha enfermidade, unha privación. Non cura, por tanto. *Saturno*, de Daniel Tornero, é documental e, ao seu modo, nace todo el dunha carencia, da necesidade de comprender que levou ao avó do propio director a cometer o máis abominable dos crimes. Ou un deles. «Todo ocorreu en 2018 e levoume varios anos procesalo coa miña familia. Sen nunca entendo do todo. En 2020, expúxenlles facer unha película que me levou tres anos e máis de 60 horas de gravación», comenta o cineasta consciente sempre de que o que facía e propoñía tiña algo de, quizá, morbo. O avó foi primeiro acusado e logo condenado de abuso e corrupción de menores. Tamén tivo que responder á acusación de secuestro que, finalmente, quedou en coacción. En total, sete anos dunha pena que acaba de empezar. «Foi levado a prisión no momento xusto no que acabei a película», precisa Tornero.

E con todo e pese ao reclamo do evidente, nada de *Saturno* ten que ver co morbo. Co pracer tampouco, pero con ese gusto bastardo e malsán de esculcar no que nos fai peores, nada en absoluto. Construída a través de longos planos, o documental evita o preguiceiro recurso das entrevistas para deixar que as conversas flúan. A posta en escena (ou en situación, mellor) lonxe de recrear nada, crea a mesma vida. E así vemos como a familia Tornero (avó criminal incluído) se desangra contra a íntima carencia do escuro, do incomprendible, do sinxelamente inaudito. Do peor.

«Négome a crer que a película teña algo así como un sentido curativo ou catártico. Como curarse de algo así? Prefiro pensar que durante o longo proceso de rodaxe houbo unha transformación», comenta Tornero. O director refírese a si mesmo, pero en verdade, alude a todos e cada un dos membros dunha familia a brazo aberto contra si mesma. Só o propio avó parece alleo a nada que non sexa el mesmo, encerrado nunha culpa que o excede, pode con el e condénao. O resto debátese contra unha longa sombra que todo o cobre. Nun momento dado, no intre máis grave da película, o pai do cineasta e fillo do pederasta rompe a chorar. Sorpréndeo a emoción, pero, en realidade, o que non pode dominar é o medo, o auténtico pánico a padecer unha herdanza non só terrible senón profundamente inxusta. «Ao final e desde o principio, a miña película non é sobre a pederastia, senón sobre a herdanza, a paternidade e esa masculinidade nociva que para nada é algo estraño. Está entre nós», razoa con razón, e sen morbo, Tornero.

Saturno xoga en todo momento a ser o contrario do que podería ser, non exactamente do que parece. Preséntase desde a sinopse como un exercicio presuntamente morbo de introspección e acaba por ser unha radiografía precisa sobre os mecanismos do horror que nos conforman. A todos. Diríase que a película fala unicamente dos que falan e, a medida que avanza, convértese nun retrato axustado de todos nós, dos que escoitamos, das nosas dúbidas, da posibilidade de vernos sorprendidos polo peor. En definitiva, é unha película sobre a familia, calquera delas, sobre como a familia nos explica o que somos e o que nos falta. As nosas carencias. Os nosos morbos razoados sen morbo.